

Politisk kontekst

Både kvinder og mænd påvirkes af væbnede konflikter, som ofre og som udsatte for økonomiske konsekvenser. Kvinder udgør en stor del af civilbefolkningen og er derigennem særligt påvirket af konflikter, fordi deres eksponering for risikoen for omfattende seksuelt misbrug, menneskehandel, fordrivelse og slaveri er større. Som følge af deres større sociale sårbarhed rammes kvinder og piger ofte af specifikke former for vold, hvis konsekvenser varer ved, efter krigen er slut (f.eks. uønsket graviditet som følge af voldtægt, større risiko for at blive smittet med seksuelt overførte sygdomme). Seksuel vold i væbnede konflikter udgør ofte et våben i krigen. Kvinder bidrager i betydelig grad til fred og genopbygning efter væbnede konflikter og spiller en vigtig rolle i konfliktløsningen.

Handlingsplan om ligestilling og styrkelse af kvinders position i udviklings samarbejdet (2010-2015)

- fremhæver nødvendigheden af at sikre langsigtet beskyttelse af kvinder i væbnede konflikter
- understreger betydningen af at støtte kvinders deltagelse i fredsskabelse og genopbygning efter konflikter
- opfordrer til at styrke kvinders politiske deltagelse.

Rådet for Den Europæiske Union: omfattende tilgang til EU's gennemførelse af FN's Sikkerhedsråds resolution 1325 og 1820 om kvinder, fred og sikkerhed

- vurderer fremskridtene med at beskytte og sikre kvinder en rolle i konfliktsituationer og efter konflikter ved hjælp af specifikke indikatorer.

Europa-Parlamentet

- Gør opmærksom på betydningen af at inddrage ligestillingsaspektet (ligestillingsvurdering) i alle faser af FSFP-operationer (beslutning af 10. marts 2010 om gennemførelsen af den europæiske sikkerhedsstrategi og den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik (FSFP)).
- FN's Sikkerhedsråds resolution 1325 (2000) og 1889 (2009) om kvinder, fred og sikkerhed dækker uddannelse af det udstationerede personel.

- Bekræfter på ny behovet for at implementere resolutionen korrekt (resolution af 25. november 2010 på 10-årsdagen for FN's Sikkerhedsråds resolution 1325 (2000) om kvinder, fred og sikkerhed).
- Fremhæver kvinders deltagelse i fredsprocesser samt i militære og civile fredsbevarende operationer og konflikternes konsekvenser for kvinder (resolution af 2. februar 2012 om kvinders situation i krig).

De strategiske mål for Beijinghandlingsplanen og EU-indikatorerne

- E.1.** Øge kvinders deltagelse i konfliktløsning på beslutningsniveauerne og beskytte kvinder, der lever i situationer med væbnede og andre konflikter eller under fremmed besættelse.
- E.2.** Reducere uforholdsmæssigt store militærudgifter og kontrollere adgangen til våben.
- E.3.** Fremme ikkevoldelige former for konfliktløsning og reducere omfanget af menneskerettighedskrænkelser i konfliktsituationer.
- E.4.** Fremme kvinders bidrag til at skabe en fredskultur.
- E.5.** Fremme beskyttelse, bistand og uddannelse til kvindelige flygtninge, andre fordrevne kvinder, der har behov for international beskyttelse, og internt fordrevne kvinder.
- E.6.** Yde bistand til kvinder fra kolonier og ikke-selvstyrende områder.

Under det franske formandskab for EU-Rådet i 2008 fremsatte man forslag til fire indikatorer til overvågning af dette område, og alle fire blev vedtaget. Indikatorerne måler dækningen af personale inden for diplomati, forsvar og fredsbevarende styrker samt niveauet af menneskelige og økonomiske ressourcer, der afsættes til at forstå og styrke kvinder i væbnede konflikter. Den sidste indikator måler andelen af kvinder og mænd blandt asylansøgere.

Konklusioner på EU-dækkende data

Kvinder er underrepræsenteret i den diplomatiske og militære sektor

De fleste rapporter og data fra medlemsstaterne peger på en alvorlig mangel på kvinder i diplomatiske missioner, EU-delegationer, FN's fredsbevarende operationer og på beslutningsniveauerne i de diplomatiske tjenester og militæret. Blandt medarbejderne i FN's fredsbevarende operationer i 2011 var kun 6 % kvinder i 21 medlemsstater, og syv medlemsstater havde ingen kvinder i deres fredsbevarende operationer under FN.

I alt 17 medlemsstater indsendte oplysninger om det personel, der deltog i missioner under den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik (FSFP). Den gennemsnitlige andel af kvinder blandt personallet på missionerne var kun 2 %. De kønsopdelte data, der blev indsamlet i 2012 om FSFP-personel på civile missioner, viste, at kvinderne kun udgør 25 % af det samlede personel. Blandt de 18 medlemsstater, der indsendte oplysninger om antallet af kvindelige ledere af diplomatiske missioner, var den gennemsnitlige andel 17 %.

Utilstrækkelig undervisning i ligestilling i konfliktstater og skrøbelige stater

I forbindelse med fremme af resolution 1325 og 1820 fra FN's Sikkerhedsråd har adskillige formandskaber for EU-Rådet overvejet betydningen af og behovet for uddannelse af FSFP-medarbejdere. De seneste tilgængelige data fra 2008/2009 om diplomatisk, civilt og militært personale, som er ansat af EU's medlemsstater, og ansatte i militær og politi, der deltager i FN's fredsbevarende operationer og FSFP-missioner, viste, at man ikke i til-

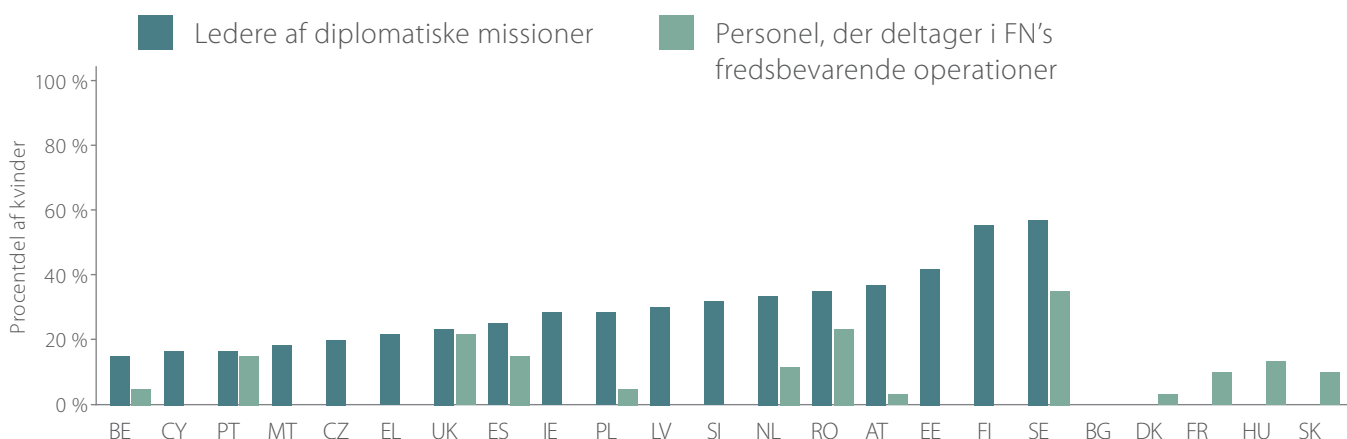
strækkeligt omfang gennemførte undervisning i ligestilling. Kun otte medlemsstater gennemførte specifik undervisning i ligestilling for medarbejdere i diplomatiet, men der forelå ingen klare oplysninger om andelen af deltagende kvinder og mænd.

Lav andel af støtten bruges på løsning af ligestillingsproblemer i skrøbelige stater

I 2009 og begyndelsen af 2010 brugte EU's medlemsstater omkring 200 mio. EUR på spørgsmål vedrørende kvinder, fred og sikkerhed. Der blev brugt 1 mia. EUR på spørgsmål, der overordnet set vedrører ligestilling. Når man kigger på EU-institutionernes bidrag, bidrog EU-delegationerne til finansiering af projekter med direkte indvirkning på ligestilling og kvinders rettigheder med i alt 165 mio. EUR. Næsten en tredjedel af denne finansiering gik til aktiviteter, der havde til formål at gennemføre FN's Sikkerhedsråds resolution 1325. Data viste, at omkring 28 % af de i alt 67 mio. EUR, der blev brugt på reformer af sikkerhedssektoren og afvæbning, demobilisering og genintegration, vedrørte aktiviteter, der specifikt var målrettet kvinder.

OECD's Komité for Udviklingsbistand leverer oplysninger om bistand til ligestillingsinitiativer i skrøbelige og konfliktpåvirkede situationer i perioden 2007-2008. Rapporten »Aid in Support of Gender Equality in Fragile and Conflict-affected States« viser, at næsten en tredjedel af bistanden fra komitéens medlemmer til skrøbelige stater er kendetegnet ved, at man definerer ligestilling som det primære mål eller et betydningsfuldt mål, men kun 19 % af bistanden til skrøbelige stater fra EU-institutionerne var fokuseret på ligestilling. Kun 20 % af bistanden til freds- og sikkerhedssektoren rummer en ligestillingsdimension, og kun 38 % af alle komitéens medlemmer medtog ligestillingsmål i bistanden målrettet regeringsniveau i skrøbelige stater.

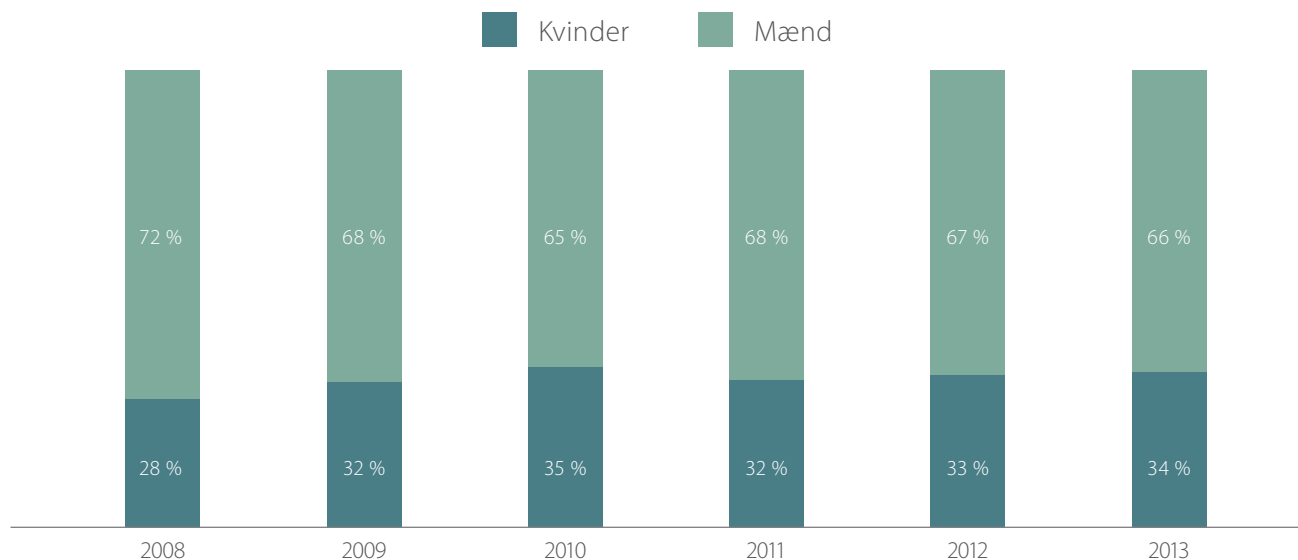
PROCENTDEL AF KVINDER BLANDT LEDERE AF DIPLOMATISKE MISSIONER OG PERSONEL, DER DELTAGER I FN'S FREDSBEVARENDE MISSIONER, 2011

Kilde: EU-Rådet, Report on the EU-indicators for the Comprehensive Approach to the EU implementation of the UN Security Council UNSCRs 1325 and 1820 on Women, Peace and Security, 2011.

PROCENTDEL AF KVINDER BLANDT ASYLANSØGERNE I EU, 2008-2013

Kilde: Eurostat, afgørelser om ansøgninger og genbosættelse.

Et stigende antal kvinder blandt asylansøgere

Ifølge Eurostat steg andelen af kvinder, der ansøgte om flygtningestatus, mellem 2008 og 2012 (fra 28 % i 2008 til 34 % i 2013). Der er også sket en stigning i antallet af nye asylansøgninger fra kvinder (tidspunktet for registrering af den første asylansøgning) fra 30 % i 2008 til 35 % i 2012. Til trods for disse stigninger udgør mændene stadig næsten to tredjedele af asylansøgerne i Den Europæiske Union.

Der er sket en stigning i antallet af afgørelser om flygtningestatus som følge af det stigende antal asylansøgere,

der har ansøgt. Mellem 2008 og 2012 blev antallet af afgørelser af ansøgninger fra kvinder nærmest fordoblet (fra 59 730 til 95 875). Forholdsmæssigt er antallet af positive afgørelser om kvinders ansøgninger steget mere end antallet af positive afgørelser om mænds ansøgninger, selv om andelen af kvinder, der opnår flygtningestatus, er faldet i de seneste par år: I 2010 udgjorde kvinderne 40 % af dem, der fik tildelt flygtningestatus, og i 2012 udgjorde de 34 %.

Nyttige initiativer:

For at øge kvinders deltagelse i fredsbevarende missioner anvendte Østrig en ligestillingsekspert i en fredsbevarende mission i Kosovo, som skulle yde rådgivning til kommandøren, og siden 2010 er seks embedsmænd fra forsvarsministeriet blevet uddannet som praktiske ligestillingsrådgivere. I Belgien udgør medtagelsen af denne målsætning i den anden nationale handlingsplan et skridt fremad mod sikring af en bedre repræsentation af kvinder i internationale organisationer og missioner, som udføres af det belgiske diplomati og militær.

Fremme af kvinders bidrag til styrkelse af en fredskultur fik ny næring ved afholdelsen af den strategiske regionale konference om kvinder i fredsopbygning og adgang til domstolene for kvinder i postkonfliktlande, der blev afholdt i Kroatien. Cypern etablerede et multikulturelt kvindecenter for at samle kvinder fra alle samfundsgrupper og for at fremme ligestilling, forsoning og fred. Finland finansierer i øjeblikket et treårigt projekt med titlen »FN's højniveauseminar om ligestilling og inkluderende mæglingsprocesser«, der har til formål at indføre mere høringsbaserede fredsprocesser ved at fremme kvindernes praktiske deltagelse i fredsftaler. Nederlandene støttede arbejdet i tusindvis af kvindeorganisationer gennem programmet til finansiering af lederskab og muligheder for kvinder inden for rammerne af FN's anden 1325-handlingsplan. Det tyske forbundsministerium for økonomisk samarbejde og udvikling (BMZ) gennemførte specifikke programmer i Burundi, Columbia, Guatemala og Nepal for at integrere kvinder i alle faser af konfliktforebyggelse og konflikthåndtering samt for at beskytte kvinder og piger mod seksuel vold og voldtægt i væbnede konflikter.

FREMSKRIDT OG FORHINDRINGER PÅ OMRÅDE E: KVINDER OG VÆBNEDE KONFLIKTER

FREMSKRIDT

- Det politiske engagement i at tilbyde uddannelse i ligestilling og kvinders rettigheder til personel, der opererer i konfliktramte områder, er blevet styrket.
- Kvinders deltagelse i fredsbevarende operationer er steget.

FORHINDRINGER

- Forpligtelserne til undervisning i ligestilling gennemføres stadig kun i begrænset omfang og i lille skala.
- Diplomatiske missioner og delegationer er fortsat mandsdominerede.
- Kun en ringe andel af EU's bistand til skrøbelige stater er specifikt rettet mod kvinder.
- Mænd er oftere asylansøgerne og opnår oftere flygtningestatus end kvinder i EU.

Vejen frem for EU

- Forbedre det nuværende niveau af opmærksomhed om ligestilling blandt personallet og forbedre kønsbalancen inden for diplomatiet og militæret.
- Integrere ligestillingsaspektet i procedurer og praksis og forbedre ligestillingskapaciteten hos personalet i forreste linje i EU og i medlemsstaterne, som beskæftiger sig med militære og diplomatiske medarbejdere.
- Styrke bestræbelserne vedrørende kønnenes ligelige deltagelse i diplomatiet og militæret.
- Forbedre kvaliteten og tildelingen af udenrigsbistand ved at forbedre synligheden og viden om behovene og den særlige sårbarhed for kvinder i konflikter (f.eks. kønsbaseret vold).
- Anvende ligestillingsvurdering og inddrage menneskerettigheder som centrale komponenter i behandlingen af asylansøgninger.

Europäisches Institut für Gleichstellungsfragen (EIGE)

Das Europäische Institut für Gleichstellungsfragen (EIGE) ist das EU-Kompetenzzentrum für Gleichstellungsfragen. Das EIGE unterstützt politische Entscheidungsträger und alle relevanten Einrichtungen in ihren Bemühungen zur Verwirklichung der Gleichstellung von Frauen und Männern in Europa und darüber hinaus, indem es spezifisches Fachwissen sowie verlässliche und vergleichbare Daten zur Gleichstellung in Europa bereitstellt.

Weitere Informationen: <http://eige.europa.eu>

Das Ressourcen- und Dokumentationszentrum (RDC) des Europäischen Instituts für Gleichstellungsfragen (EIGE) ist ein innovatives und praktisches Instrument, das dabei hilft, wichtige Ressourcen zur Geschlechtergleichstellung zu identifizieren und zu verknüpfen. Es bietet einen unter den an der Gleichstellungspolitik und -praxis interessierten Personen erleichtert und einen Online-Bereich für Diskussionen und Debatten bietet.

Weitere Informationen: <http://eige.europa.eu/content/rdc>

Kontakt:

Europäisches Institut für Gleichstellungsfragen
Gedimino pr. 16, LT-01103 Vilnius, LITAUEN
Tel. +370 521574-44/00

facebook.com/eige.europa.eu

twitter.com/eurogender

youtube.com/eurogender

<https://eurogender.eige.europa.eu>

ISBN 978-92-9218-563-3

doi:10.2839/1885

MH-04-15-022-DE-N